

Svet
Evropske unije

Bruselj, 28. november 2022
(OR. en)

15322/22

DEVGEN 219
JEUN 178
ACP 126
RELEX 1609
COHAFA 115
COHOM 147
SUSTDEV 206
EDUC 407

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta

Datum: 28. november 2022

Prejemnik: delegacije

Št. predh. dok.: 14756/22

Zadeva: Akcijski načrt za mlade v zunanjem delovanju EU
– Sklepi Sveta (28. november 2022)

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta o akcijskem načrtu za mlade v zunanjem delovanju EU, ki jih je Svet sprejel na 3914. seji 28. novembra 2022.

Sklepi Sveta o akcijskem načrtu za mlade v zunanjem delovanju EU

Svet Evropske unije:

1. priznava, da mladi pomembno prispevajo k razvoju bolj vključujoče, enakopravne, trajnostne in pravične prihodnosti. Svet izreka priznanje tistim mladim, ki se vsak dan trudijo za boljši svet. Njihova vizija, angažiranost in pogum si zaslužijo globoko spoštovanje in hvaležnost. Delo mladih, za mlade in z mladimi je ključnega pomena za odpravo revščine ter dosego trajnostnega razvoja, blaginje in miru. EU postavlja opolnomočenje mladih v ospredje svojega zunanjega delovanja, kar dokazuje njeno odločenost, da daje zgled pri pri krepitevi polnega, enakopravnega, smiselnega in vključujočega sodelovanja in delovanja mladih ter doseže napredek pri izpolnjevanju globalnih zavez za izgradnjo odpornejših in bolj vključujočih družb. Svet se zato zahvaljuje za smernice za nadaljnje delo EU in njenih držav članic, predstavljene v skupnem sporočilu Komisije in visokega predstavnika Evropskemu parlamentu in Svetu o akcijskem načrtu za mlade v okviru zunanjega delovanja EU za obdobje 2022–2027, ter se zavezuje, da bo podpiral cilj krepitev smiselnega in dejavnega sodelovanja in opolnomočanja mladih v okviru zunanjega delovanja EU;
2. poudarja, da so mladi po vsem svetu bistveni in zanesljivi partnerji pri izvajanju agende za trajnostni razvoj do leta 2030 in ciljev trajnostnega razvoja ter drugih pomembnejših večstranskih sporazumov in instrumentov, vključno s Pariškim sporazumom o podnebnih spremembah, Pekinško deklaracijo in Pekinškimi izhodišči za ukrepanje, akcijskim programom Mednarodne konference o prebivalstvu in razvoju ter sklepnih dokumentov konferenc o njunem pregledu, RVSZN 1325 o ženskah, miru in varnosti in vseh nadaljnjih s tem povezanih resolucij, RVSZN 2250 o mladih, miru in varnosti in nadaljnjih s tem povezanih resolucij, ki so v središču izvajanja evropskega zelenega dogovora in novega evropskega soglasja o razvoju ter strategije EU Global Gateway;

3. poudarja, da je intenzivnejše sodelovanje EU in njenih držav članic z mladimi po vsem svetu predpogoj za uveljavljanje demokracije, pravne države, univerzalnosti in nedeljivosti človekovih pravic in temeljnih svoboščin, spoštovanja človekovega dostojanstva ter načel enakosti in solidarnosti, hkrati pa lahko dolgoročno prispeva k boljšim prihodnjim odnosom med EU in drugimi državami. Univerze ter druge splošne in poklicne izobraževalne ustanove, mladinske organizacije ali organizacije mladih podjetnikov in podjetnic, mladinska krila sindikatov in druge na mlade osredotočene organizacije so ključni akterji pri spodbujanju globalnega sistema za človekove pravice in demokracijo. Svet poleg tega priznava, da se lahko EU in njene države članice veliko naučijo od organizacij, ki jih vodijo mladi, njihovo sodelovanje pa je ključno za oblikovanje vključujoče politike;
4. je seznanjen s sklepnimi dokumenti Konference o prihodnosti Evrope, zlasti s strukturiranim udejstvovanjem mladih v evropskih državljskih forumih;
5. potrjuje svojo zavezo, da nikogar ne bo zapostavil ter da bo spodbujal polno, enakopravno, učinkovito in smiselno, vključujoče in raznoliko sodelovanje in udejstvovanje mladih brez vsakršne diskriminacije, tudi na podlagi spola, rase, etničnega ali socialnega porekla, vere ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, invalidnosti, starosti, spolne usmerjenosti in spolne identitete ali katere koli druge značilnosti. Svet se zavezuje, da se bo boril proti večplastnim in presečnim oblikam diskriminacije, zagotovil pristop, ki temelji na človekovih pravicah, in odpravljal neenakosti. Za spodbujanje polnega, enakopravnega, učinkovitega, polnega, enakopravnega in smiselnega sodelovanja in opolnomočanja mladih, zlasti mladih žensk, bi bilo treba v postopkih oblikovanja politik in odločanja uvesti transformativne pristope, ki obravnavajo temeljne vzroke enakosti spolov;
6. potrjuje zavezanost pristopu, ki temelji na človekovih pravicah, in vodilnim načelom o enakosti spolov, kot so izraženi v novem Evropskem soglasju o razvoju in Akcijskem načrtu za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2020–2024. V zvezi s tem je Evropska komisija sprejela Strategijo za enakost spolov za obdobje 2020–2025 in Akcijski načrt EU za enakost spolov III – ambiciozna agenda za enakost spolov in opolnomočenje žensk v zunanjem delovanju EU za obdobje 2021–2025, kar je Svet pozdravil v svojih sklepih z dne 16. decembra 2020. V zvezi s tem Svet poziva Komisijo, naj doseže cilj instrumenta NDICI – Globalna Evropa, v skladu s katerim naj bi bila enakost spolov glavni ali pomemben cilj najmanj 85 % novih ukrepov, ki se izvajajo v okviru tega instrumenta, enakost spolov ter pravice in opolnomočenje žensk in deklet pa glavni cilj najmanj 5 % teh ukrepov;

7. poudarja, da so mladi močni spodbujevalci sprememb in inovacij, tudi pri mobilizaciji ukrepanja za podnebne rešitve. Leto 2022 je evropsko leto mladih, ki izpostavlja ključno vlogo mladih pri skupnem reševanju svetovnih izzivov, boju proti revščini, odpravljanju neenakosti, vzpostavljanju trajnega miru ter prispevanju k vključujočemu demokratičnemu upravljanju, vključujoči in trajnostni gospodarski rasti ter splošnemu trajnostnemu razvoju v njihovih skupnostih v državah članicah EU in po svetu;
8. izraža globoko zaskrbljenost, ker revščina, nestabilnost, ranljivost, konflikti, podnebne spremembe, izguba biotske raznovrstnosti, degradacija okolja, naravne nesreče in nesreče, ki jih povzroči človek, vodna, prehranska in energetska varnost, prisilno razseljevanje, epidemije in pandemije ter drugi zdravstveni izzivi povečujejo obstoječe sistemske neenakosti in ogrožajo težko pridobljene dosežke človeškega, gospodarskega in družbenega razvoja, zlasti v najmanj razvitih državah in majhnih otoških državah v razvoju. Mlade je pandemija COVID-19 še posebej prizadela, saj je poglobila že obstoječo diskriminacijo, zlasti žensk, deklet in marginaliziranih skupin, z vidika dostopa do izobraževanja in vztrajanja v njem kot tudi dostopa do zaposlitvenih možnosti, mobilnosti, varnosti ter fizičnega in mentalnega zdravja. Pandemija COVID-19 je glede na motnje pri zagotavljanju storitev na področju spolnega in reproduktivnega zdravja med mladimi, vse številnejše nenačrtovane nosečnosti, umrljivost mater, otroške, zgodnje in prisilne poroke, ki ogrožajo pravice mladih in vodijo do vse pogostejšega že tako razširjenega spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola, vnovič pokazala, kako pomembno je vlagati v zdravje in človekov razvoj;
9. izraža globoko zaskrbljenost in se zavezuje ukrepanju, ker so polno, enakopravno, učinkovito in smiselno sodelovanje in opolnomočanje mladih ter dosledno priznavanje in varstvo vseh človekovih pravic, vključno z državljanskimi, političnimi, ekonomskimi, socialnimi in kulturnimi pravicami, ter zlasti dostop do osnovnih socialnih storitev in socialne zaščite ter do informacij, v svetu, v katerem se demokratični in državljanski prostor krči, ogroženi, preizpraševani in omejeni. Svet priznava tudi pomen krepitve boja proti sovražnemu govoru, dezinformacijam, napačnim informacijam in propagandi ob hkratnem spoštovanju svobode izražanja;

Udejstvovanje

10. poziva Komisijo, ESZD in države članice, naj si v okviru pristopa Ekipe Evropa prizadevajo, da bi smiselno sodelovanje in udejstvovanje mladih v mednarodnih forumih ter na večstranski, regionalni, državni in lokalni ravni postalo prevladujoča usmeritev;
11. poziva Komisijo, ESZD in države članice, naj mlade po vsem svetu smiselno vključijo v vse faze oblikovanja politik, programskih ciklov, pobud in političnega dialoga, povezanega z zunanjim delovanjem EU in držav članic (Ekipa Evropa). Svet ponovno poudarja, da bo odločno podpiral enakopravno, popolno, učinkovito in smiselno sodelovanje žensk in mladih v vsej njihovi raznolikosti, tudi na vseh področjih javnega in političnega življenja, v skladu z Akcijskim načrtom EU za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2020–2024. EU bi morala zagotoviti tudi boljše usklajevanje in večjo odgovornost pri mladinskih vprašanjih, vključno s strateškim, vključujočim in participativnim dialogom z mladimi, otroki in organizacijami, ki se ukvarjajo z mladimi in otroki, po vsem svetu, hkrati pa si prizadevati za razpravo o željah in rešitvah mladih ter vključevanje vidikov mladih o razvoju. Cilj ukrepov EU in držav članic je, da bi s financiranjem in priložnostmi za krepitev zmogljivosti, na primer prek Sklada za opolnomočenje mladih, Afriško-evropske mladinske akademije in mednarodne razsežnosti programa Erasmus+, ki se financira iz zunanjih instrumentov, pripomogli k opolnomočenju mladih in jim omogočili, da lahko prispevajo k trajnostnemu razvoju, demokraciji, miru in podnebnim ukrepom, ter hkrati upoštevali potrebo po preprečevanju bega možganov;
12. poziva Komisijo, naj dodeli potrebna sredstva za krepitev institucionalnega udejstvovanja mladih prek mladinskega svetovalnega odbora za mednarodna partnerstva EU, z vzpostavitvijo podobnih mladinskih svetovalnih struktur v delegacijah EU in prek mreže kontaktnih točk za mlade v delegacijah EU;
13. poudarja, da je treba zaščititi mlade aktiviste in zagovornike človekovih pravic po vsem svetu, vključno z ženskami in dekleti, tudi v digitalnem okolju. Svet vnovič potrjuje, da se zavzema za varno in spodbudno okolje za organizacije civilne družbe kot samostojne akterke, ter izpostavlja pomen mehanizma EU za zagovornike človekovih pravic;

14. pozdravlja ukrepe Komisije za krepitev spodbudnega okolja za vključujoče demokratično sodelovanje in vodenje mladih iz raznolikih okolij, zlasti deklet, v vseh vidikih javnega življenja, zlasti v pobudi Mladi in ženske v demokraciji;
15. pozdravlja vključitev agende ZN za mlade, mir in varnost v politične dialoge EU s partnerskimi državami in je odločen prispevati k izvajanju navedene agende. Poudarja, kako pomembno je, da EU in njene države članice podpirajo vključujoče, smiselno in varno sodelovanje mladih v lokalnih, nacionalnih in mednarodnih mehanizmih za spodbujanje trajnega miru in reševanje konfliktov ter zaščitijo mlade, ki sodelujejo v mirovnih ukrepih;
16. pozdravlja postopek pregleda smernic EU o otrocih v oboroženih spopadih, da bi okrepili ukrepe EU za zaščito otrok, ki so jih prizadeli oboroženi spopadi, na podlagi vključujočega procesa posvetovanja in pridobivanja izkušenj;

Opolnomočenje

17. vnovič poudarja zavezo, da se najmanj 20 % uradne razvojne pomoči, financirane v okviru instrumenta NDICI – Globalna Evropa, nameni za socialno vključevanje in človekov razvoj. Pozdravlja vodilno vlogo Komisije pri povečanju porabe za izobraževanje s 7 % na vsaj 10 % skupnega financiranja v okviru instrumenta NDICI – Globalna Evropa za podsaharsko Afriko, Latinsko Ameriko in Karibe ter Azijo in Pacifik, tudi prek naložb v okviru strategije Global Gateway za obdobje 2021–2027, pa tudi ključni prispevek EU v višini 10 % proračuna za humanitarno pomoč za izobraževanje v izrednih razmerah. EU in njene države članice tej podpori prispevajo s financiranjem, političnim dialogom in tehnično pomočjo, da bi zagotovili podporo za pravičen dostop do nediskriminatornega, vključujočega, cenovno ugodnega in dostopnega ter kakovostnega izobraževanja, tudi poklicnega in visokošolskega izobraževanja, za otroke in mlade, zlasti dekleta in mlade ženske, po vsem svetu, tudi v izrednih razmerah in dolgotrajnih krizah, v skladu s sklepnimi dokumenti vrha ZN o preobrazbi izobraževanja in izjavo generalnega sekretarja ZN o viziji;

18. priznava, da je treba podpreti mlade na konfliktnih območjih, zlasti v kontekstu vojn, konfliktov in kriz, kot so ruska vojna agresija proti Ukrajini in njene znatne posledice na ukrajinsko mladino, nasilno zatiranje miroljubnih protestov v Iranu, zatiranje civilne družbe v Belorusiji in vse slabše stanje v Afganistanu, zlasti žensk, deklet in manjšin. Največ pozornosti bi bilo treba nameniti zaščiti šol, učiteljev in učencev pred napadi in zadovoljevanju izobraževalnih, zdravstvenih, socialnih in kulturnih potreb mladih na konfliktnih območjih in v pribežališčih tako v EU kot v partnerskih državah;
19. meni, da je opolnomočenje mladih, zlasti opolnomočenje mladih žensk in mladih z manj priložnostmi in/ali tistih, ki živijo v prikrajšanih okoljih, neločljivo povezano s posedovanjem temeljnih in prenosljivih spretnosti, prehodom iz šole v zaposlitev, ustvarjanjem enakega dostopa do dostojnega dela in produktivne zaposlenosti, vključno s priložnostmi za formalno samozaposlitev in podjetništvo, ter zagotavljanjem enakega plačila za enako delo, zato pozdravlja ukrepe Komisije tako za izvajanje pobude Ekipe Evropa o spretnostih, ki temeljijo na priložnostih, ter poklicnem izobraževanju in usposabljanju v Afriki kot tudi za podporo sprejetju jamstva za mlade na Zahodnem Balkanu in podobnih aktivacijskih programov v sosednjih državah EU;
20. priznava, da so poklicno izobraževanje in usposabljanje ter pridobivanje in potrjevanje znanja in spretnosti, tudi digitalnih in prenosljivih spretnosti, ključni tako za podporo ustvarjanju delovnih mest in podjetij kot za opolnomočenje mladih, zlasti žensk in deklet, da se zagotovi, da lahko dostojno živijo, se polno udeležujejo v družbi kot njeni odgovorni člani ter prispevajo k socialni, gospodarski in okoljski blaginji svojih skupnosti. Pomembno vlogo pri opolnomočenju mladih ter podpiranju njihovega gospodarskega, socialnega in političnega udejstvovanja pa ima tudi neformalno izobraževanje. V zvezi s tem je bistveno vključiti vidik spola in premostiti digitalni razkorak med spoloma;

21. poudarja pomen celovitega pristopa k zdravju mladih, podpiranja globalnih prizadevanj za splošno zdravstveno varstvo in digitalno zdravje, ki obravnava duševne zdravstvene težave mladih, ter celostni pristop k zdravju, ki upošteva mlade, ter krepitev zdravstvenih sistemov in storitev, pa tudi izobraževalnih politik. EU ostaja zavezana promoviranju, varstvu in uveljavljanju vseh človekovih pravic kot tudi doslednemu in učinkovitemu izvajanju Pekinških izhodišč za ukrepanje ter akcijskega programa Mednarodne konference o prebivalstvu in razvoju, pa tudi sklepnih dokumentov konferenc o njunem pregledu; v zvezi s tem bo še naprej dejavna tudi na področju spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic; ob upoštevanju tega znova potrjuje zavezanost promociji, varstvu in uveljavljanju pravice vsakega posameznika, da ima popoln nadzor nad vsem, kar je povezano z njegovo spolnostjo ter spolnim in reproduktivnim zdravjem, ter da o tem odloča svobodno in odgovorno, brez diskriminacije, prisile in nasilja. EU poleg tega poudarja, da je v zvezi s spolnim in reproduktivnim zdravjem potreben vsesplošen dostop do kakovostnih in cenovno dostopnih celostnih informacij, izobraževanja, vključno s celostno spolno vzgojo, ter storitev zdravstvenega varstva;

Povezovanje

22. poudarja pomen podpiranja vključujoče mobilnosti mladih po vsem svetu (prek programa Erasmus+, mednarodne razsežnosti, ki se financira iz zunanjih instrumentov, nove Evropske solidarnostne enote, partnerstev za privabljanje talentov, mobilnosti za namene prostovoljstva in drugih), spoštovanja nacionalnih pristojnosti in podpiranja vzpostavitve močne svetovne mreže diplomantov EU;
23. poudarja, da je spodbujanje sodelovanja mladih in otrok v vzgoji za globalno državljanstvo, vključno z izobraževanjem in usposabljanjem na področju človekovih pravic, kot se spodbuja v okviru programa za izobraževanje in ozaveščanje o razvoju (DEAR), programa vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj ter svetovnega programa za izobraževanje na področju človekovih pravic, nujno, če želimo imeti bolj vključujoča, enakopravna in trajnostna Evropsko unijo in svet;

24. poziva Komisijo in ESZD, naj skupaj z državami članicami v okviru pristopa Ekipe Evropa spremljata napredek z uporabo obstoječih orodij za spremljanje in ocenjevanje, poročata Svetu ter okrepita prizadevanja za zbiranje po starosti in spolu razčlenjenih podatkov. To vključuje spodbujanje preobrazbenih pristopov, ki obravnavajo temeljne vzroke neenakosti med spoloma, ter na dokazih temelječih mladinskih politik po vsem svetu, s ciljem povečanja preglednosti in odgovornosti. Svet poleg tega poziva Komisijo, naj pravočasno in v tesnem sodelovanju z mladimi razvije okvir za spremljanje, hkrati pa zaveze in prednostne naloge iz akcijskega načrta za mlade vključi v razvoj programov na ravni držav ter v prihodnji vmesni pregled instrumenta NDICI – Globalna Evropa. Izkušnje, pridobljene pri spremljanju, bodo pomembne z vidika prihodnjih instrumentov EU za financiranje zunanjega delovanja po letu 2027.
